

Koulukuljetusopas Laihian kunta

Tässä oppaassa esitellään ne yleiset periaatteet, joiden pohjalta koulukuljetukset Laihian kunnassa järjestetään.

1. Koulukuljetusoppaan taustalla olevaa lainsäädäntöä

Perusopetuslain 6 §: Oppilaan koulupaikan määräytyminen ”Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita.

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle em. kohdan mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan. Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoidosta annetun lain 11c §:ssä tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä.”

Perusopetuslain 32 §: Koulumatkat

”Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatusta tarkoitetusta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (13.7.2018/542)

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka saa odotuksineen kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. (24.6.2010/642)

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen varhaiskasvatustilain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä.

(13.7.2018/542).

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.”

2. Yleiset periaatteet Laihian kunnassa

Laihian kunnan sivistyslautakunta on hyväksynyt koulukuljetuksia koskevat yleiset periaatteet ja ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaalle koulukuljetuksen. Pääperiaatteina koulukuljetusten järjestämisessä ovat tasapuolisuus, tarkoituksenmukaisuus, turvallisuus ja taloudellisuus perusopetuslain mukaisesti. Kuljetuksissa käytetään sekä linjaliikennettä että reittiliikennettä kunnan määrittelemillä reiteillä. Sivistyslautakunnan hyväksymien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti koulukuljetusta ei järjestetä kotipihasta lähtien, vaan oppilaat kävelevät koulukuljetusten nousupaikoille. Myös perusopetuslain mukaisen riittävän saattoavustuksen maksaminen huoltajille on mahdollista kunnan järjestämän kuljetuksen vaihtoehtona. Saattoavustus maksetaan kilometrikorvauksena. Maksun perusteena käytetään Kelan oman auton käytöstä maksettavaa matkakorvausta, ellei tapauksen erityispiirteet vaadi muun korvauksen maksamista. Sivistysjohtaja suorittaa tapauskohtaisen arvioinnin. Koulukuljetus tai saattokorvaus voidaan toteuttaa aikaisintaan kuljetusedun anomuksen ajankohdasta alkaen. Saattokorvausta ei makseta takautuvasti. Korvausta voi saada sen matkan osalta, jonka aikana oppilas on kyydissä. Huoltajan kuljettaessa oppilasta normaalin työmatkan mukana, saattokorvaus voidaan maksaa huoltajan työmatkan ylittävältä osalta, ei koko työmatkalta.

3. Palvelutason määrittely

Tässä kappaleessa määritellään Laihian kunnan palvelutaso koulukuljetusten suhteen.

3.1 Maksuttoman koulukuljetuksen edellytykset

Koulukuljetus järjestetään

- esiopetusoppilaille sekä ensimmäisen vuosiluokan oppilaille, joiden koulumatka lautakunnan määrittelemään esiopetuspaikkaan tai lähikouluun on yli kolme kilometriä.

Koulumatkan pituus lasketaan lyhintä jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin kodin portilta koulun portille kunnan määrittelemään lähikouluun tai esiopetuspaikkaan. Matkan pituuden vahvistaa tarvittaessa Laihian kunnan sivistysosasto yhdessä teknisen toimen kanssa.

- peruskoulun 2.-9- vuosiluokkien oppilaille, joiden koulumatka lähikouluun on yli viisi kilometriä. Koulumatkan pituus lasketaan lyhintä jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa tietä pitkin kodin portilta koulun portille kunnan määrittelemään lähikouluun tai esiopetuspaikkaan. Matkan pituuden vahvistaa tarvittaessa Laihian kunnan sivistyspalvelut yhdessä teknisten palvelujen kanssa.
- oppilaille, joilla on asiantuntijalausunto (lääkärintodistus, kuraattorin tai psykologin lausunto) kuljetuksen tarpeellisuudesta. Asiantuntijalausunto on toimitettava joka lukuvuosi uudelleen, ellei lausunto ole luonteeltaan pysyvä. Lausunto toimitetaan sivistysjohtajalle.
- esioppilaille, joiden huoltajat maksavat kunnanvaltuuston vahvistaman omavastuuosuuden kuljetuksesta.

3.2. Koulukuljetukseen nousupaikka

Sivistyslautakunnan hyväksymien koulukuljetusperiaatteiden mukaisesti kuljetusta ei järjestetä kotipihasta vaan:

- esiopetusoppilaat sekä ensimmäisen ja toisen (1-2) vuosiluokan oppilaat kävelevät **enintään 1,0 kilometrin** matkan koulukuljetuksen nousupaikalle
- 3-9 vuosiluokan oppilaat kävelevät **enintään 2,0 kilometrin matkan** koulukuljetuksen nousupaikalle

Oppilaille, joilla ei ole em. perusteiden mukaan oikeutta koulukuljetukseen, voivat tarvittaessa käyttää kuljetusta erillistä korvausta vastaan, **mikäli autossa on tilaa eikä kuljetusreitti sen johdosta olennaisesti muutu**. Korvaus tulee sopia kunkin liikennöitsijän kanssa. Em. kuljetusjärjestelyt sovitaan yhdessä kunnan, huoltajan ja kuljetusyrittäjän kanssa.

3.3. Kuljetusrajojen alle jäävät erityistapaukset

Sivistysjohtajalla on mahdollisuus myöntää koulukuljetusetu kuljetusrajojen alle jäävissä erityistapauksissa, joissa koulumatkaolosuhteiden voidaan katsoa olevan liian vaikea, rasittava tai vaarallinen oppilaalle suhteutettuna oppilaan ikään ja mikäli kuljetuksesta ei aiheudu kunnalle merkittäviä lisäkustannuksia.

Oppilaalle tehty oppilaskohtaisen tuen päätös ei tarkoita automaattista koulukuljetusetuutta niissä tapauksissa, joissa kuljetusrajat eivät täyty.

3.4. Petoeläimet

Petoeläinten aiheuttaman vaaran takia voidaan oppilaan saattamisesta/kuljettamisesta ajoneuvon tai linja-auton reitille maksaa perusopetuslain mukainen riittävä avustus **pääsääntöisesti 1.11. alkaen koulujen hiihtolomaan asti**. Erityisen syrjäisellä alueella tai muusta perustellusta syystä voidaan avustus maksaa myös muuna ajankohtana. Edellytyksenä on, että petoeläinvaara on asiantuntijan taholta todettu. Avustukset maksetaan toteutuneiden matkojen mukaisesti huoltajien laskuttaman ajopäiväkirjan perusteella matkalta, jonka oppilas on saatettavana/kuljetuksessa. Petoeläinten aiheuttaman vaaran vuoksi maksettavien saattoavustusten myöntämisessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

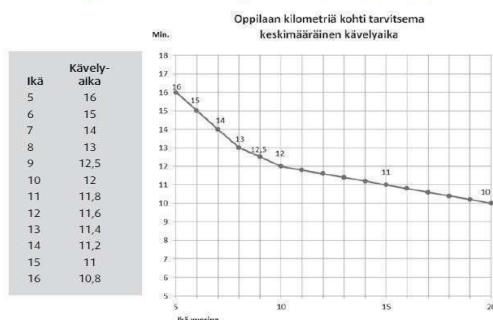
- petoeläinten esiintyminen alueella selvitetään ennen avustuksen myöntämistä riistanhoitoyhdistyksen tai muun asiantuntijatahon lausunnolla
- avustus myönnetään hakemuksen perusteella korkeintaan lukuvuodeksi kerrallaan
- avustusta ei myönnetä silloin, kun kuljettava matka sijoittuu ainoastaan kyläalueille ja/tai valaistuille tieosuuksille, ellei perusteltua syytä muuhun ole
- avustuksen myöntämisestä päättää sivistysjohtaja. Saattoavustus maksetaan kilometrikorvauksena. Maksun perusteena käytetään Kelan oman auton käytöstä maksettavaa matkakorvausta.
- **petoeläimen aiheuttaman vaaran vuoksi ei myönnetä oikeutta esiopetus- tai koululaiskuljetukseen.**

3.5 Odotusajat

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkalla useita eri kuljetusmuotoja. Aikatauluista tai olosuhteista johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta. Ajoneuvon tai linja-auton osalta on hyväksyttävää, jos se saapuu noutopaikkaan / pysäkillä 20 minuutin kuluessa sovitusta ajasta.

Lain mukaisesti oppilaan koulumatka voi odotusaikoinen kestää enintään 2,5 h päivässä. Lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttäneen tai perusopetuslain 17 § 2 momentissa tarkoittamassa erityisopetuksessa olevan oppilaan koulumatka odotusaikoinen voi kestää kuitenkin enintään kolme tuntia päivässä. Koulumatkaan käytetyn ajan keskimääräiseen mittaamiseen käytetään alla olevaa taulukkoa (Kuntaliitto / Henkilökuljetusopas).

Taulukko 1: Oppilaan kilometriä kohti käyttämän keskimääräinen kävely aika.

Odotusajalle koulun on järjestettävä valvonta. Valvonta voidaan toteuttaa siten, että avustaja tai opettaja valvoo ryhmää tai vaihtoehtoisesti siten, että oppilaat ovat opettajan valvottamina toisen opetusryhmän yhteydessä.

3.6 Kahdessa eri osoitteessa asuvat oppilaat

Kuljetusetuus muodostuu vain lapsen ensisijaisen kodin ja lähimmän esiopetuspaikan tai lähikoulun väliselle matkalle. Lapsen asuessa kahden eri huoltajan luona, kunta on velvollinen järjestämään lapsen koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn vakinaiseen asuinpaikkaan. Oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta muusta kuin väestörekisterin mukaisesta osoitteesta vastaavat huoltajat.

3.7 Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Vapaaehtoiseen koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistumisen perusteella ei järjestetä maksutonta koulukuljetusta. Kuljetusta ei myöskään järjestetä tilapäisiin hoitopaikkoihin.

3.8 Terveydellisistä syistä johtuvat tilapäiset kuljetustarpeet

Oppilaalle voidaan järjestää tilapäisesti maksuton koulukuljetus esimerkiksi sairauden tai tapaturman vuoksi. Kuljetus myönnetään lääkärintodistuksen perusteella, jossa on ilmentävä suositeltu kuljetustarpeen kesto. Lääkärilausunto tulee toimittaa sivistysjohtajalle, jonka jälkeen kuljetus pyritään järjestämään mahdollisimman pikaisesti.

3.9 Onnettomuustilanteet

Laihian kunta on vakuuttanut kaikki esiopetusoppilaat ja perusopetuksen oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa sekä koulun järjestämiä koulun vuosisuunnitelman mukaisia opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja se ei korvaa.

Mikäli sattuu liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu myös henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, tiedottaa kuljetusvastaava tai/ja koulu tilanteen mukaan oppilaiden huoltajille tapahtuneesta.

4. Muistilistaa koulukuljetuksen toimijoille

Tässä kappaleessa nostetaan esiin koulukuljetuksiin osallistuvien toimijoiden näkökulmasta tärkeitä asioita, joiden pohjalta saavutamme mahdollisimman turvalliset ja sujuvat kuljetukset.

4.1 Koulut ja esiopetus

- Kunkin koulun rehtori kokoaa luettelon maksuttoman koulukuljetuksen edellytykset täyttävistä seuraavan lukuvuoden oppilaista (myös uudet 1. lk / 7. lk) osoitteineen ja toimittaa sen sivistysjohtajalle mahdollisimman varhain keväällä (viimeistään heti

tulokaspäivän jälkeen). Luettelossa on oltava merkintä, mikä on kunkin oppilaan osalta peruste kuljetusetuun. Esiopetuksen osalta luettelon kokoa varhaiskasvatuksen johtaja (esiopeus).

- Tämän koulukuljetusoppaan informaatio on saatettava vanhempien tietoon viimeistään esiopeusinfossa / koulutulokaspäivänä.
- Ilmoitus kuljettajille poikkeavista päivistä mahdollisimman ajoissa.
- Suunnittelussa on otettava huomioon mahdolliset odotukset.
- Tiedottamisen on oltava aktiivista niin koteihin kuin kuljettajien suuntaankin.
- Aikatauluista on pyrittävä pitämään kiinni.

4.2 Huoltajat

- Ilmoita kuljettajalle lapsen poissaoloista ja/tai kuljetustarpeen muutoksista.
- Huolehdi, että lapsi on ajoissa odotuspaikalla.
- Ilmoita kuljettajalle kuljetuksiin liittyvistä terveydentilaa koskevista asioista.
- Ohjaa lastasi käyttäytymään pysäkillä ja autossa.
- Liikennöitsijä ja oppilaan huoltajat sekä oppilas sopivat keskenään yhteistyössä koulun kanssa lapsen autolle aiheuttamista vahingoista. Kunta ei ole korvausvelvollinen.

4.3 Koulukuljetuksessa oleva oppilas

- Odota kuljetusta pysäkillä tai sovitussa paikassa, älä ajoradalla.
- Ole sovitussa paikassa ajoissa (vähintään 5 minuuttia ennen).
- Autoa tulee odottaa 20 minuuttia yli sovitun ajan.
- Mikäli olet saanut bussikortin, huolehdi siitä hyvin.
- Tervehdi kuljettajaa.
- Älä ryntää autoon.
- Käyttäydy autossa asiallisesti.
- Kiinnitä turvavyö välittömästi, kun istuudut ja pidä vyö kiinni koko matkan ajan.
- Auton liikkessa, pysy omalla paikallasi.
- Jos voit pahoin, ilmoita tai pyydä kaveriasi ilmoittamaan siitä kuljettajalle.
- Tarkista, ettet unohtanut mitään autoon.
- Odota, että auto on lähtenyt pysäkillä ja näet joka suuntaan, ennen kuin lähdet ylittämään ajorataa.
- Muista heijastimen käyttö hämärän ja pimeän aikaan

4.4 Koulukuljettaja

- Ole yhdessä koulun kanssa yhteydessä perheisiin ennen lukuvuoden kyyditysten alkua.

- Aja odotusalueelle rauhallisesti
- Tarkista, että lapset ovat kyydissä ja turvavöissä ennen kuin lähdet.
- Pyri olemaan täsmällinen aikatauluissa ja huomioi kelivara.
- Muista liikennesäännöt ja –käyttäytyminen.
- Muista, että olet oheiskasvattaja; Käytöksesi ja kielenkäyttösi on oltava ystävällistä ja asiallista.
- Muista, että jotkut oppilaat saattavat tarvita erityishuomiota.
- Jos kuljetuksissa esiintyy ongelmia, ota yhteys kouluun ja tarpeen vaatiessa myös lapsen huoltajiin.
- Kuljetettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asioita ei kerrota ulkopuolisille.

5. Muuta huomioitavaa

Kunta ei vastaa erillisistä kuljetuksista huonoissa keliolosuhteissa eikä joukkoliikenteeseen kohdistuvien työtaistelutoimenpiteiden aikana. Näissä tapauksissa huoltajan vastuulla on päätös kouluun lähettämisestä. Ongelmatilanteessa on oltava yhteydessä kuljettajaan sekä kouluun.

Laihian kunnan järjestämistä koulukuljetuksista voi tiedustella kouluilta.